

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 343/08-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Š. H., Z., zastúpeného advokátkou JUDr. V. Š., N., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Š. H. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2008 doručená sťažnosť Š. H., Z. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008, ktorou sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

„1. Základné právo Š. H. na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 207/2007-295 porušené.“

2. Ústavný súd zrušuje rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 28. februára 2008 č. k. 8 Co 207/2007-295 a vracia tomuto vec na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci samej.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť Š. H. trovy právneho zastúpenia podľa čl. 11 ods. 2 Vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v sume 6.352,-Sk (slovom: šesťtisícristopäťdesiatdva Slovenských korún) na účet jeho právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Z podanej sťažnosti a pripojeného spisu Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 59/2003 vyplynulo, že sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania o priznanie choroby z povolania proti žalovanému E., a. s., M. (ďalej len „žalovaný“). Žalobou doručenou pôvodne Okresnému súdu Nitra 3. decembra 2002 sa sťažovateľ domáhal určenia, že „*infekčné ochorenie navrhovateľa – toxoplazmóza, získané počas pracovného pomeru u odporcu, v súvislosti s vykonávaním pracovných povinností, je chorobou z povolania*“. Tvrdil, že pri plnení svojich pracovných povinností u odporcu spočívajúcich okrem iného aj v kontrole a čistení potrubných mostov na pracovisku, ktoré boli znečistené zvieratami, sa v novembri 1999 infikoval toxoplazmózou, začal mať zdravotné problémy, ktoré boli kvalifikované lekármi ako získaná toxoplazmóza s rozšírením komorového systému až v zmysle trojkomorového hydrocefalu, s následkom degenerácie mozgu, pričom toto ochorenie je neliečiteľné a degenerácia bude pokračovať.

Žalovaný nárok sťažovateľa popieral, tvrdil, že túto chorobu sťažovateľ nezískal na pracovisku, ale doma, kde choval rôzne domáce zvieratá, a tvrdil, že žiaden iný jeho zamestnanec na toto ochorenie netrpí, hoci na rovnakom pracovisku ako sťažovateľ pracovalo 60 zamestnancov, ako aj to, že žalovaný vytvoril dostatočné podmienky zamestnancom na dodržiavanie osobnej hygieny a stravovanie je vykonávané vo vyhradených priestoroch.

V priebehu konania okresný súd okrem výsluchu svedkov a vykonania dôkazov listinami nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia interná medicína, choroby z povolania a toxikológia, ktorý dospel k záveru, že na pracovisku sťažovateľa neboli vytvorené podmienky na vznik toxoplazmózy ako choroby

z povolania, a preto u sťažovateľa nejde o chorobu z povolania. Na obsah a závery tohto posudku reagoval sťažovateľ podaniami z 3. decembra 2005 a 19. decembra 2005, okresný súd následne konfrontoval obsah týchto podaní so znalcom pri jeho výsluchu 29. mája 2006 v prítomnosti právnej zástupkyne sťažovateľa.

Okresný súd rozhodol rozsudkom č. k. 7 C 59/2003-263 zo 16. mája 2007 tak, že žalobu zamietol. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie 3. septembra 2007. O podanom odvolaní rozhodol krajský súd na odvolacom pojednávaní, na ktorom bol prítomný sťažovateľ, ako aj jeho právna zástupkyňa, rozsudkom č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008 tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 7 C 59/2003-263 zo 16. mája 2007 potvrdil. Rozsudok krajského súdu č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008 nadobudol právoplatnosť 31. marca 2008 spolu s uznesením krajského súdu č. k. 8 Co 207/2007-305 z 21. mája 2008, ktorým krajský súd žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Sťažnosť podanú ústavnému súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že v konaní pred všeobecnými súdmi jednoznačne a nad akúkoľvek pochybnosť preukázal, že toxoplazmózu získal u žalovaného pri plnení pracovných úloh, pričom hygienické podmienky na pracovisku sťažovateľa neboli žalovaným vytvorené dostatočne. Preukázané v konaní bolo aj to, že na pracovisku sťažovateľa sa nachádzali zvieratá, ktoré znečistili potrubné mosty exkrementami, a náplňou práce sťažovateľa bolo i zisťovanie teploty registrov, ktorá sa zisťovala holou rukou. Znalecký posudok považoval sťažovateľ za nedostatočný a nesprávny (znalec nestanovil presný dátum vzniku ochorenia, inkubačnú dobu, nešpecifikoval konkrétne hygienické úkony, ktorými možno zabrániť vzniku toxoplazmózy) a v priebehu konania žiadal ustanoviť kontrolného znalca, jeho návrhu však nebolo vyhovené. Základné ľudské práva sťažovateľa mali byť porušené aj tým, že okresný i krajský súd svoje rozhodnutia odôvodnili tým, že ak ochorenie toxoplazmóza nie je v zozname chorôb z povolania, už len z tohto dôvodu nemôže u sťažovateľa ísť o chorobu z povolania, čo bolo hlavným dôvodom zamietnutia žaloby. Tým malo byť porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Ako zo sťažnosti vyplýva, k namietanému porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sťažovateľa rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008 malo dôjsť tým, že krajský súd nesprávne vyhodnotil výsledky vykonaného dokazovania, uspokojil sa s podaným znaleckým posudkom, na jeho preskúmanie nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie a dôvodom zamietnutia žaloby bolo zistenie, že toxoplazmózu zákon za chorobu z povolania nepovažuje.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 8 Co 207/2007-295 z 28. februára 2008 uviedol:

„Odvolací súd sa v zásade stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, tieto preto opakovať nebude a na tieto len ako na svoje poukazuje. Navrhovateľ sa svojím návrhom domáhal určenia, že jeho ochorenie – toxoplazmóza, je chorobou z povolania, avšak súd nemohol tomuto návrhu vyhovieť z dôvodu, že choroby z povolania sú uvedené v predpisoch o sociálnom zabezpečení – v zákone č. 461/2003 Z. z., ktorý však vo svojom zozname chorôb z povolania ochorenie navrhovateľa – toxoplazmózu za chorobu z povolania neuvádza. Súd teda nemohol v rozpore s ustanoveniami zákona určiť chorobou z povolania takú chorobu, ktorú za chorobu z povolania zákon neoznačuje. Už zo samotného znenia žalobného petitu a z uvedeného dôvodu preto nebolo možné podanému návrhu vyhovieť, pričom súd prvého stupňa potom už nadbytočne sa zaoberal aj tým, či existuje príčinná súvislosť medzi chorobou navrhovateľa a jeho pracovnými podmienkami, i keď správne, vzhľadom na vykonané dokazovanie, dospel k záveru, že nebola jednoznačne preukázaná príčinná súvislosť medzi chorobou navrhovateľa a ním vykonávanou prácou.

Odvolací súd považuje za potrebné dodať, že príčinnú súvislosť medzi chorobou (z povolania) a pracovnými podmienkami u zamestnávateľa treba jednoznačne a nad akúkoľvek pochybnosť preukázať, nestačí ju len predpokladať.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov z hľadiska svojvoľnosti, arbitrárnosti rozhodnutia, resp. jeho odôvodnenia. Ústavný súd však znaky arbitrárnosti ani svojvoľnosti v tomto prípade nezistil.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti tvrdil, že dôvodom porušenia jeho základných práv je i skutočnosť, že krajský súd založil svoje rozhodnutie na názore, že ak ochorenie toxoplazmóza nie je v zozname chorôb z povolania, nemožno žalobe vyhovieť, ktorý považuje sťažovateľ za nesprávny.

Ako vyplýva z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia všeobecného súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06).

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ak je sťažovateľ toho názoru, že nie spôsob aplikácie dotknutých ustanovení právneho poriadku všeobecnými súdmi, ale samotné aplikované právne normy, podľa ktorých toxoplazmóza nie je uvedená v zozname chorôb z povolania, porušujú jeho základné práva, ide vo svojej podstate z hľadiska obsahu o námietku nesúlady právnych predpisov s ústavou.

Sťažovateľ v podstate žiadal, aby ústavný súd preskúmal, či ním označený zákon nie je v rozpore s ústavou. Na podanie takého návrhu však sťažovateľovi chýba aktívna legitimácia, pretože podľa čl. 130 ods. 1 ústavy a § 37 zákona o ústavnom súde môžu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podať len osoby taxatívne uvedené v čl. 130 ods. 1 písm. a) až e) ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008